

ling, gik den sunde Sans altid af med Sejren. Man kan sige: Det var det, du nu tilfældig ansaa for den sunde Sans, nej det var det, som Eftertiden viste var det rigtige. Naturligvis kan ogsaa Demokratiet, Flertallet tage Fejl, men saa hævner det sig værst paa Demokratiet og Flertallet selv, og saa vil det lære deraf. Men i det store og hele skal det nok vise sig, at den sunde Sans skal sejre. Derfor er jeg Demokrat, derfor er jeg ikke bange for at lægge hele Afgørelsen i Folkets egen Haand, der ligger den alligevel, naar alt kommer til alt, bedst og sikrest.

Med Undtagelse af disse enkelte Røster fra en lille yderste højre Fløj nu i 1915 (som i 1849 vil denne Grundlov udgaa af Samarbejdet mellem alle Partier, og derover glæder mine Meningsfæller og jeg os, ligesom den ærede Ordfører for Venstre gjorde det. Jeg forstaaer ikke, at Udtrykket national Samling, der er brugt saa tidt i den senere Tid, overhovedet har nogen Mening, hvis ikke det, der nu sker, virkelig kan kaldes en national Samling. Kan da en national Samling tænkes fyldigere og bedre end den sluttelig næsten enstemmige Vedtagelse af en ny Forfatning for Landet? Jeg tilsiger det Partis Støtte, paa hvis Vegne jeg i Dag taler, til en saadan national Samling om den nye Grundlov ved de forestaaende Bekræftelsesvalg baade til Folketing og til Landsting, og jeg synes, at alle, for hvem den nationale Idé er mere end et Mundsvejr eller et Skalkeskjul, bag hvilke der skjuler sig personlig Ærgærrighed og reaktionær Klike- og Klassefordel, for hvem den nationale Idé er en Sandhed, maa glæde sig over, hvad der sker. Vi Socialdemokrater er ikke Modstandere af den nationale Idé. Hvorfor skulde vi være det, og hvordan kunde vi være det? Mere og mere Samling af alle Folkets Medlemmer paa lige Grund, under lige Vilkaar, er det ikke netop et Udtryk for de Bestræbelser, som Arbejderklassen ønsker fremmet? Netop de lidende, de forurettede, de udbyttede maa mere end nogen anden ønske, at saa meget national Aand — det vil sige Fællesaand med Opofrelse af Forrettigheder og Privilegier — som muligt maa gennemstrømme Befolkningen og samle den. Des lettere vil det blive at afskaffe Forurettelse, at ophæve alt, hvad der hedder Privilegier, baade politiske og, som det er vort Maal, økonomiske. Og lever Haabet — der er talt om det i den senere Tid —, hvad jeg tror, i alle danske Sind om alle Danstes Forening, jeg tilføjer: i Kraft af Retsideens,

den sande nationale Idés og den folkelige Selvstyretankes Vækst og Sejr hos vore Naboer som herhjemme, maa dette Haab da medføre Glæde over, at Danmark nu ifører sig den Højtidssdragt, som det stod iført, den Frihedens Fæstdragt, som det var iklædt, da nogle Danske voldeligt reves fra andre.

Jeg erindrer — og med dette lille Tilbageblik skal jeg slutte — ved en Grundlovsfest i København — jeg tror det var ved Frederiksberg Slot i 1884 —, som jeg overværede som ungt Menneske, en Tale, enten var det af Hørup eller af Holstein-Ledreborg, hvori denne Taler sagde: „I 1849 fik vi en fri Forfatning, men vi havde endnu intet Demokrati, nu“ — det var altsaa i 1884 — „har vi ikke længer nogen fri Forfatning, men vi har et Demokrati“. Dette Demokrati voksede og modnedes netop ved den Uret, der skete det danske Folk i 1866. Nu i 1915 har vi et dansk Demokrati, modent, selvbevidst, en Nation med Stolthed, en Nation, der vil Frihed og Ligelighed, en Nation, der har kæmpet sig til denne nye Grundlov gennem Valg efter Valg og derfor sikkert ogsaa ved de forestaaende Valg vil føre Sagen igennem til Afslutning. Nu har vi et Demokrati, og nu faar vi samtidig en fri Grundlov, og saa er Betingelserne til Stede for en sund og lykkelig Fremtidsudvikling. Saa er Banen fri ogsaa for de forurettede og undertrykte, saa er Banen fri, saaledes at enhver Idé, der formaar at skabe sig et fast Flertal i Befolkningen, ogsaa vil kunne virkeliggøres. Kampe vil der komme, Brydningerne mellem Anskuelserne og mellem Interesserne vil gøre sig gældende i Fremtiden som hidtil. Bitre vil Kampene mangen Gang blive i Fremtiden som hidtil, men nu ligger der et saadant Grundlag for Kampen — og heri kan jeg slutte mig til, hvad den ærede Ordfører for Venstre (Klaus Berntsen) sagde baade i Dag og i Gaar —, at den kan føres i civiliserede Former. Der er gaaet to Slægtled siden Frihedens Gennembrud den 5. Juni 1849, og det er altsaa nu den tredje Generation under vore konstitutionelle Forhold, der skal tage Styret. Et gammelt engelsk Ord siger, at der skal tre Generationer til at skabe en Gentleman. Jeg tror, Tiden nu er kommet, da der er Mulighed for — det bliver der netop gennem den nye Forfatning — et frit Folk, et selvstyrende Folk, bestaaende af flere og flere vel oplyste Folkefæller med Herredømme over sig selv, et suverænt Folk mere og mere bestaaende af oplyste, suveræne Per-